

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Nyaars-Morgen. Et Rim

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Nyaars-Morgen. Et Rim", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, University of Aarhus. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1824_397-intro-shoot-idm64.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Vurderinger af værket

I dansk litteraturhistorie er 1824 et ganske betydningsfuldt årstal. Fra dette år stammer foruden Grundtvigs *Nyaars-Morgen* også St. St. Blichers "Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog", Poul Martin Møllers *En dansk Students Eventyr* (udgivet posthumt i 1843) og B.S. Ingemanns *Waldemar den Store og hans Mænd*. Netop Ingemanns episke digt spiller en rolle for *Nyaars-Morgen*, idet Ingemann sendte Grundtvig *Waldemar den Store* midt under tilblivelsen af *Nyaars-Morgen*. Grundtvig omtaler dette i fortalen og i ottende sang (se nedenfor), og Ingemanns værk udgør en af de få konkrete referencer i *Nyaars-Morgen* til Grundtvigs samtid.

Nyaars-Morgen kan kaldes Grundtvigs åndelige selvbiografi og indtager en særlig plads i forskningen og litteraturen om ham. Man har regnet det store digt blandt hans mest centrale skrifter og ypperste digteriske frembringelser. Allerede H.S. Vodskov mente, at hvis man over for en udlænding skulle fremhæve 8-10 værker fra første halvdel af 1800-tallet, ville *Nyaars-Morgen* være lige så selvskrevet som Oehlenschlägers "Aladdin" og Fr. Paludan-Müllers *Adam Homo*. Vodskov mente endvidere, at der ville komme en tid, da ethvert dannet menneske ville kunne citere strofer af digtet udenad (Vodskov 1884, s. 66). Frederik Rønning betragtede *Nyaars-Morgen* som "det eneste profetiske digt i dansk åndslivs historie" og mente, at det bedst kunne sammenlignes med *Vølvens Spådom* (Rønning 3:1 1911, s. 55 f.).

Vilhelm Andersen var den første, der fremhævede *Nyaars-Morgen* som "Hængselet i Grundtvigs personlige og litterære Udvikling" (Andersen 1912, s. 117; se hertil Dahl 2010, s. 42-46). Ud fra et lignende synspunkt betragtede Hal Koch *Nyaars-Morgen* som "et knudepunkt i Grundtvigs forfatterskab" og vurderede, trods æstetiske forbehold, digtet til at være "et af verdenslitteraturens største værker" (Koch 1944 [1943], s. 96-97). Nogle har placeret *Nyaars-Morgen* i traditionen fra Dante og Milton (Balling 1998) eller sammenlignet det med samtidige værker som William Wordsworths *The Prelude* (Wigh-Poulsen 1993, s. 325) og William Blakes *Milton a Poem* (Grundtvig 2009, s. 167-171). Andre har paralleliseret digtet med T.S. Eliots modernistiske hovedværker *The Waste Land* (Høirup 1954, s. 93) og *Four Quartets* (Borum 1983, s. 106) eller har nøjedes med at kalde det "en af de mærkeligste bøger, der findes" (Behrendt 1974, s. 121). Strofeformen er blevet fremhævet som "Grundtvigs mest vellykkede og egenartede bidrag til dansk vershistorie", der sammen med sikkerheden i versifikationen og billeddannelsen gør *Nyaars-Morgen* til "Grundtvigs største enkeltstående litterære værk" (Auken 2005, s. 353).

Den høje vurdering af *Nyaars-Morgen* har dog ikke været enerådende (se fx Vilhelm Andersen 1924, s. 172) og har desuden fra begyndelsen været ledsaget af, at man har fundet digtet vanskelig tilgængeligt og uoverskueligt. Man har fremført dette som forklaring på digtets ringe udbredelse, men det har også bevirket, at helhedstolkninger har været påfaldende sjældne. Digtet er ligefrem blevet kaldt en dødsfælde: "Hvis man først kommer ind i dette 312 strofer lange digts symbolvævning, så er der erfaring for, at man aldrig kommer ud. Der er fundet forskere derinde" (Henriksen 1983, s. 83).

Grundtvig omtalte i et privatbrev den 30. september 1824 *Nyaars-Morgen* som sit "Hane-Gal" (Grundtvig 1926, bind 2, s. 87), hvilket i sammenhængen betyder noget i retning af en morgen- eller vækker-sang. I fortalen til digtet indrømmer han, at mange vil finde dele af det "urimelig sært" (s. IV). I sit tidsskrift *Danskeren* omtalte han senere *Nyaars-Morgen* som en række af "i en vis Henseende meget rimelige men i alle andre Henseender meget urimelige 'Strøtanker'", som han selv "kun halvveis forstaaer" (*Danskeren*, bind 2, 1849, s. 203). I *Nordens Mythologi* 1832 citerer han to strofer fra ottende sang af *Nyaars-Morgen* (strofe 223-224) og medgiver i en note, at digtet er lidt dunkelt, som alt jo er i daggryet, men tilføjer, at det er "udsprunget af saa levende og mild en Morgen-Lyst, at lidt op ad Dagen bliver det nok bekiendt" (Grundtvig 1832a, s. 615). Den store inspiration, der ligger til grund for *Nyaars-Morgen*, og den forløsning, det var at skrive det, har Grundtvig omtalt flere steder (bl.a. i fortalen).